

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2557 จำนวน 5,090 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของ เบสท์ และคาห์น (Best and Kahn)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 55)
3. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษายบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษายบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')
5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษายบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลของครูผู้สอนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 และครูผู้สอนส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 105 คิดเป็นร้อยละ 29.30

2. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตร

3. การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษามีดังนี้

3.1 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากได้รับการศึกษาสูง ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ได้รับการอบรมในด้านต่าง ๆ อยู่เป็นประจำจึงมีส่วนทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจหลักการบริหาร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ

พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆในการจัดการศึกษาที่มีเงื่อนไขปัญหา ทั้งในด้านปัจจัยและกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะกระบวนการนิเทศภายใน นับว่าเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยที่ผู้บริหารต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครู ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจดีพร้อมที่จะร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความสำคัญในการดำเนินการด้านนี้ ผู้บริหารจึงมีความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศภายในเป็นอย่างดี (ธีระศักดิ์ เลื่อยไธสง. 2550 : 15) ทำให้บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตย์ ประจงแต่ง (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริศักดิ์ คุณภาค (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเป็น เพราะว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการปฏิบัติงานกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นระบบต่อเนื่อง โดยมีการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการปฏิบัติการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาทุกด้าน จึงทำให้บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ไม่เท่ากัน ก็อาจส่งผลทำให้การนิเทศภายในมากหรือน้อยตามประสบการณ์ตามไปด้วย ประกอบกับการที่ผู้บริหารบางคนมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากมักจะมีการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์มากมักจะมีความรู้ความเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย และก็จะทำให้การพัฒนาการนิเทศภายในเป็นไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะในยุคสังคมข่าวสาร โลกแคบลง โลกโดยเครื่องมือที่ทันสมัยเช่นปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัว การพัฒนาตนเอง พึ่งตนเองของสถานศึกษา ควรมีบุคคลในสถานศึกษาที่ตื่นตัวและปรับตัว

ให้พัฒนา ใช้หลักนิเทศพึ่งตนเอง โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์มากเป็นหลัก (กรองทอง จิรเดชากุล. 2550 : 5) สอดคล้องกับงานวิจัยของ หะมะสูติง มามะ (2556 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ หัสรินทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม พบว่า การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนมีการพัฒนาความรู้และความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่เหมือนกัน จึงทำให้บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

3. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการปฏิบัติงานตามบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็สถานศึกษาที่มีขนาดใดก็ตาม มักจะมีบทบาทการนิเทศภายใน มากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพของหน่วยงานและภารกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ เพื่อจุดมุ่งหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ย่อมมีบทบาทการนิเทศภายในแตกต่างกัน ตามสภาพของสถานศึกษาที่มีความพร้อมและมีปัญหาที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็กได้ดำเนินการการนิเทศภายใน โดยใช้บุคลากรจากสถานศึกษาอื่นมาช่วยในการดำเนินนิเทศภายใน และมีการนิเทศโดยผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความพร้อมของสถานศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพตลอดเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น อีกทั้งสถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในอย่างจริงจังแล้ว แต่ยังคงขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากชุมชนที่ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและไม่อาจช่วยเหลือหรือส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้นัก ทำให้บทบาทหน้าที่การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ (ชาญชัย อาจิณสมภาร. 2547 : 10) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณีษฐ์รัตน์ วีระสุนทร (2553 : 94) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাত্রาตรึง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাত্রาตรึง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ศักดิ์ เนื่อง ณ สุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง

การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เป็นเพราะว่าการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นภาระสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษาโดยทั่วไปแล้วผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายในแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ควรมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร เกี่ยวกับการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ความรู้ความเข้าใจใน การบริหารจัดการหลักสูตร และการประเมินผลใช้หลักสูตร
2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ควรมีบทบาทในการพัฒนาวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เกี่ยวกับจัดท้าวสคูอุปกรณ์ การทำวิจัยในชั้นเรียน จัดให้มีการจัดทำแผนงาน โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และส่งเสริมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด